

Απόφαση 462 / 2018 (Α1, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 462/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α1' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Λέκκα Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Αλτάνα Κοκκοβού, Ιωάννη Μπαλιτσάρη, Αγγελική Τζαβάρα και Χρήστο Τζανερρίκο - Εισηγητή, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του, στις 20 Νοεμβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Γεωργίου Φιστούρη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Της αναιρεσείουσας: Ανώνυμης Ελληνικής Εταιρείας με την επωνυμία "...", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους της Θεόδωρο Λύτρα και Γεώργιο Τριανταφυλλάκη και κατέθεσε προτάσεις.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Σ. Α., κατοίκου ..., 2) Θ. Δ., κατοίκου ..., 3) Σ. Κ., κατοίκου ..., 4) Β. Κ., κατοίκου ..., 5) Ν. Κ., κατοίκου ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Παναγιώτη Καραμπούλια και κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 10/2/2011 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων και την από 8/3/2012 προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση-ανακοίνωση δίκης της ήδη αναιρεσείουσας, που κατατέθηκαν στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών και συνεκδικάστηκαν. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 4116/2014 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 1237/2016 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσείουσα με την από 16/11/2016 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Οι πληρεξούσιοι της αναιρεσείουσας ζήτησαν την παραδοχή της αιτήσεως, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της και καθένας την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Ι. Κατά το άρθρο 559 αριθ. 1 του Κ.Πολ.Δ.: "Αναίρεση επιτρέπεται αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών". Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί ενώ

συντρέχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί ενώ δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή. Με το λόγο αυτό αναιρέσεως ελέγχονται τα σφάλματα του δικαστηρίου κατά την εκτίμηση του νόμου βάσιμου της αγωγής ή των ισχυρισμών των διαδίκων, καθώς και τα νομικά σφάλματα κατά την έρευνα της ουσίας της διαφοράς (Ολ.ΑΠ 27/1998). Στην περίπτωση δε που το δικαστήριο έκρινε κατ' ουσίαν την υπόθεση, η παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου κρίνεται ενόψει των πραγματικών περιστατικών, τα οποία ανελέγκτως δέχθηκε αποδειχθέντα το δικαστήριο της ουσίας και της υπαγωγής αυτών στο νόμο, ιδρύεται δε ο λόγος αυτός αναιρέσεως, αν οι πραγματικές παραδοχές της αποφάσεως καθιστούν προφανή την παραβίαση (Α.Π. 43/2013, 335/2012).

Περαιτέρω, ομαδική ασφάλιση, για την οποία δεν υπάρχει νομοθετική πρόβλεψη και ο νόμος δεν δίδει ειδικώς την έννοια του όρου, αλλά μόνον αποσπασματικώς στο άρθρο 29 παρ. 3 του ν.2496/1997, όπου γίνεται λόγος για την εξαγορά της ομαδικής ασφάλισης, είναι η ασφάλιση με την οποία, με μία ασφαλιστική σύμβαση ιδρύονται περισσότερες ασφαλιστικές σχέσεις, έτσι ώστε να υπάρχουν απέναντι στον ασφαλιστή ένας αντισυμβαλλόμενος και πολλοί ασφαλισμένοι, οι οποίοι υπό τις ίδιες προϋποθέσεις υπόκεινται στους ίδιους κινδύνους. Η ομαδική ασφάλιση, μπορεί να αφορά το προσωπικό μιας επιχείρησης ή και κάποια άλλη κατηγορία προσώπων και λειτουργεί κυρίως ως ασφάλιση ποσού, με την έννοια ότι ο ασφαλιστής υποχρεώνεται να καταβάλει σε περίπτωση πραγματοποίησης του ασφαλισμένου κινδύνου ένα ορισμένο χρηματικό ποσό στο δικαιούχο του ασφαλίματος (τρίτο). Στην περίπτωση αυτή ο τελευταίος, το δικαίωμα του οποίου τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της πλήρωσης των όρων της συμβάσεως (αρθρ. 201 επ. ΑΚ), έχει άμεσο, ίδιο και αποκλειστικό δικαίωμα να απαιτήσει από τον υποσχεθέντα ασφαλιστή (και όχι από τον αντισυμβαλλόμενο - δέκτη της υποσχέσεως), το συμφωνηθέν ασφάλισμα σε περίπτωση πραγματοποίησης του ασφαλισμένου κινδύνου (ασφαλιστική περίπτωση) και πληρώσεως των όρων της συμβάσεως. Πρόκειται περί γνησίας ομαδικής ασφαλίσεως, που λειτουργεί ως γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου (αρθρ. 411 Α.Κ.), κατά την οποία, όταν επέλθει η ασφαλιστική περίπτωση, υπό τους όρους που ορίζει η σύμβαση, ο δικαιούχος τρίτος αποκτά το ασφάλισμα εξ ιδίου δικαίου και δικαιούται να ασκήσει απευθείας αγωγή κατά του υποσχεθέντος (ασφαλιστή) και να απαιτήσει την προς αυτόν καταβολή της υποσχεθείσης παροχής (Α.Π. 11/2006, 1895/2008). Τέλος, η διαχειριστική ασφάλιση είναι μια επενδυτικής φύσεως εργασία, χωρίς να έχει σχέση με την κλασική μορφή ομαδικής ασφαλίσεως με την έννοια της αναλήψεως ασφαλιστικού κινδύνου εκ μέρους της ασφαλιστικής επιχειρήσεως. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 13 κεφ. VII παρ. 2α Ν.Δ. 400/1970 "Περί ιδιωτικής επιχειρήσεως ασφαλίσεως" επιτρέπεται στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις να συμβάλλονται με άλλη επιχείρηση ή νομικό πρόσωπο για την διαχείριση των ομαδικών συνταξιοδοτικών κεφαλαίων του προσωπικού της. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή για την διαχείριση των ομαδικών συνταξιοδοτικών κεφαλαίων του προσωπικού επιχειρήσεως ή και των μελών νομικού προσώπου (όπως συλλόγου), η ασφαλιστική επιχείρηση δημιουργεί Λογαριασμό Καταθέσεως ασφαλιστρών, στον οποίο καταθέτει χρήματα η επιχείρηση ή ο σύλλογος (λήπτης της ασφαλίσεως), εκείνη δε, έναντι προμηθείας, την οποία λαμβάνει από το λογαριασμό, αναλαμβάνει την υποχρέωση, όταν πληρωθεί η αναβλητική αίρεση υπό την οποία τελεί και ειδικότερα όταν πληρωθούν οι

προϋποθέσεις της συνταξιοδότησεως και οι συμφωνηθέντες, στα πλαίσια της διατάξεως του άρθρου 361 Α.Κ., μεταξύ των συμβαλλομένων, όροι, να καταβάλλει στον οριζόμενο δικαιούχο (εργαζόμενο της επιχειρήσεως ή μέλος του συλλόγου) τη συνταξιοδοτική παροχή (ασφάλισμα), την οποία αφαιρεί από το λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρων, που έχει δημιουργηθεί από τις καταθέσεις του εργοδότη, χωρίς να μετέχει η ίδια (ασφαλιστική εταιρεία), αφού η συμμετοχή της περιορίζεται στην διαχείριση των συνταξιοδοτικών κεφαλαίων και υποχρεούται να προβεί στην καταβολή της συνταξιοδοτικής παροχής στο μέτρο της επάρκειας του λογαριασμού διαχειρίσεως κεφαλαίων. Υπό τις συνθήκες αυτές συνάπτεται γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου, διεπόμενη από τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 410, 411 επ. Α.Κ., δηλαδή υπέρ του ασφαλισμένου (εργαζομένου ή μέλος του συλλόγου), καθόσον το δικαίωμα επί του ασφαλίματος γεννάται, όταν επέλθει η ασφαλιστική περίπτωση και υπό τους όρους που ορίζει η σύμβαση απευθείας και αμέσως στο πρόσωπο του, χωρίς να απαιτείται να αποκτηθεί τούτο πρώτα από τον αντισυμβαλλόμενο, λήπτη της ασφαλίσεως και εν συνεχεία να μεταβιβασθεί από αυτόν στον τρίτο ασφαλισμένο (ΑΠ 1131/2017, Α.Π. 162/2017).

II. Στην προκειμένη περίπτωση, το Εφετείο με την προσβαλλομένη απόφαση του, δέχθηκε, κατά το ενδιαφέρον την προκειμένη αναιρετική διαδικασία μέρος, τα εξής: "Δυνάμει της υπ' αρ .../28.4.1989 σύμβασης ομαδικής ασφάλισης καταβολής εφ' άπαξ ποσού, που καταρτίστηκε μεταξύ του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών [ΙΓΜΕ] - στη θέση του οποίου έχει ήδη υπεισέλθει ως καθολικός διάδοχος το νομικό πρόσωπο με την επωνυμία "ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ" [ΕΚΒΑΑ] - και της εναγομένης ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "...", όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ .../3.5.1990, .../22.10.1991, .../29.7.1994 και .../15.12.1999 πρόσθετες πράξεις, η εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση, όπως, επί την παρά του ΙΓΜΕ καταβολή των ορισθέντων ασφαλιστρων, καταβάλλει σε κάθε πρόσωπο που συμμετέχει στην εν λόγω ασφάλιση και δη σε κάθε εργαζόμενο του ΙΓΜΕ το οποίο αποχωρεί από την υπηρεσία αυτού, το συμφωνηθέν εφ' άπαξ ποσό - ασφαλιστική παροχή - . Ειδικότερα, κατά τους όρους της ανωτέρω σύμβασης, με την οποία το ΙΓΜΕ υλοποίησε την απόφασή του για πρόσθετη παροχή προς το προσωπικό στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν και οι ενάγοντες - συμφωνήθηκαν τα ακόλουθα. Όλο το προσωπικό του ΙΓΜΕ που υπάγεται στις διατάξεις του Κανονισμού Κατάστασης Προσωπικού αυτού, το οποίο κατά το άρθρο 2 του Ι Κεφαλαίου της εν λόγω σύμβασης ονομάζεται "ασφαλιζόμενη ομάδα", κατά την ημερομηνία αποχώρησής του από την υπηρεσία του [ΙΓΜΕ] θα ελάμβανε από την εναγομένη εταιρεία συγκεκριμένο εφάπαξ ποσό [ασφαλιστική παροχή] ανάλογο προς τη διάρκεια της παροχής της εργασίας του και συγκεκριμένα, σε περίπτωση κανονικής αποχώρησης [ως τέτοιας νοούμενης της αποχώρησης λόγω συνταξιοδότησης με δικαίωμα πλήρους σύνταξης από τον κύριο ασφαλιστικό του φορέα] ποσό ίσο με το γινόμενο ενός τελικού μέσου μισθού του επί τα έτη αναγνωρισμένης υπηρεσίας του, ενώ σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης λόγω αναπηρίας, παραίτησης, απόλυσης, θανάτου, μετάταξης ή συνταξιοδότησης με δικαίωμα μειωμένης σύνταξης, ποσό ίσο με το γινόμενο του εκάστοτε προσδιοριζόμενου στο άρθρο 5 της σύμβασης ποσοστού του τελικού μέσου μισθού του επί τα έτη αναγνωριζόμενης υπηρεσίας. Η εναγομένη για την εκπλήρωση της ανωτέρω υποχρέωσής της θα ελάμβανε τα συμφωνηθέντα ασφάλιστρα, με την καταβολή των οποίων ήταν αποκλειστικά επιφορτισμένο το ΙΓΜΕ ως εργοδότης των ασφαλιζομένων προσώπων, από το οποίο

ποσοστό 75% θα επιβάρυνε το ίδιο και το υπόλοιπο 25% θα προερχόταν από παρακράτηση τμήματος των αποδοχών των εργαζομένων του, το οποίο θα προαφαιρείτο κατά το αντίστοιχο μέρος από τις καταβαλλόμενες αποδοχές τους. Αναφορικά με τον μηχανισμό καταβολής της ανωτέρω ασφαλιστικής παροχής συμφωνήθηκε με την επίδικη ασφαλιστική σύμβαση [άρθρα 1 και 2 του ΙΙ Κεφαλαίου της εν λόγω σύμβασης υπό τον τίτλο "Διατάξεις αφορώσαι τον λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρων και την καταβολή των ασφαλιστικών παροχών"] ότι η εναγόμενη θα τηρούσε και θα διαχειριζόταν λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρων, στον οποίο θα συγκεντρώνονταν τα καταβαλλόμενα από το ΙΓΜΕ ασφάλιστρα με σκοπό τη δημιουργία των κεφαλαίων που θα ήταν απαραίτητα για την καταβολή των ανωτέρω προβλεπόμενων ασφαλιστικών παροχών. Ο ανωτέρω λογαριασμός, θα πιστωνόταν με τις "καταθέσεις" των εκάστοτε καταβολών ασφαλιστρων, με τους επ' αυτών αναλογούντες τόκους καθώς και με τα μερίσματα από τα τυχόν κέρδη που θα προέρχονταν από τις επενδύσεις των μαθηματικών αποθεμάτων όλων των ασφαλιστικών συμβάσεων της αυτής κατηγορίας. Από τον ανωτέρω λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρων η εναγομένη εταιρεία θα απέσυρε [χρέωνε] το οριζόμενο για έξοδα διαχείρισης ποσό καθώς και το ποσό το οποίο απαιτείτο για την καταβολή της κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενης παροχής προς τον εκάστοτε δικαιούχο εργαζόμενο του ΙΓΜΕ, ο οποίος θα αποχωρούσε από την υπηρεσία του, στον οποίο η εναγομένη θα κατέβαλε το απαιτούμενο ποσό, αφού προηγουμένως ο εργοδότης [ΙΓΜΕ] θα ειδοποιούσε την εναγομένη για την επικείμενη αποχώρηση του συγκεκριμένου υπαλλήλου, παρέχοντας συγχρόνως και όλες τις απαραίτητες πληροφορίες [χρόνο υπηρεσίας, αποδοχές κ.λπ.] για τον προσδιορισμό του ποσού [άρθρο 2], Ο ασφαλισμένος, εφόσον πληρούνταν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις αποχώρησής του, αποκτούσε άμεσο δικαίωμα της εφάπαξ παροχής και η εναγομένη εταιρεία υποχρεούτο να χρεώσει από τον λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρων την πρώτη ημέρα του μήνα, κατά τον οποίο γεννάται δικαίωμα σε ασφαλιστική παροχή, το ποσό που απαιτείται για την καταβολή της προβλεπόμενης παροχής [άρθρο 3 του Ι Κεφαλαίου και άρθρο 1 του ΙΙ Κεφαλαίου]. Περαιτέρω με βάση τους όρους της ένδικης σύμβασης [άρθρο 12 του Ι Κεφαλαίου, σε συνδυασμό με την παρ. Α του άρθρου 4, την παρ Β του άρθρου 4, την παρ με τίτλο " έξοδα διαχείρισης" του άρθρου 1 και το άρθρο 3 του ΙΙ Κεφαλαίου συμφωνήθηκε, ότι για την περίπτωση που η εναγομένη υποχρεούται να καταβάλει σε συγκεκριμένο εργαζόμενο ασφαλιστική παροχή και το υπόλοιπο του λογαριασμού δεν επαρκεί για την ανάληψη του απαιτούμενου ποσού, το ΙΓΜΕ οφείλει αμέσως να καταβάλει στην εναγομένη τη διαφορά για τη συμπλήρωση του πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού καταθέσεως ασφαλιστρων. Σε περίπτωση μη καταβολής των ασφαλιστρων η εναγομένη είχε το δικαίωμα, μετά την παρέλευση τριάντα ημερών από το τέλος του έτους που το ΙΓΜΕ όφειλε να καταβάλει, να θεωρήσει διακοπείσες τις καταβολές των ασφαλιστρων, κατόπιν έγγραφης προειδοποίησής της, επιφέροντας έτσι την πρόωρη λήξη της σύμβασης. Με τους ανωτέρους όρους της σύμβασης προβλέπεται δικαίωμα της εναγομένης για καταγγελία αυτής για την περίπτωση που το ΙΓΜΕ δεν θα εξοφλούσε ληξιπρόθεσμη οφειλή των ασφαλιστρων της, ήτοι δυνατότητα της εναγομένης για διακοπή των ασφαλιστρων προς όλους τους ασφαλισμένους, μετά από έγγραφη ειδοποίηση του αντισυμβαλλομένου της ΙΓΜΕ και η οποία διακοπή ισχύει για την τελευταία ημέρα οποιουδήποτε ημερολογιακού έτους και δεν δύναται να απέχει ολιγότερο των 90 ημερών από την λήψη της κοινοποίησης από την εναγομένη προς το ΙΓΜΕ της ανωτέρω πρόθεσής της. Μέχρι όμως την ανωτέρω ημερομηνία

διακοπής των ασφαλίσεων κατά την παρ Γ του άρθρου 4 του Κεφαλαίου ΙΙ της σύμβασης, συνεχίζεται η λειτουργία του Λογαριασμού Καταθέσεως Ασφαλίσεων και διατηρούνται χωρίς καμία αλλαγή ή επίπτωση όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις αμφοτέρων των συμβαλλομένων μερών. Έτσι σε περίπτωση ανεπάρκειας του υπολοίπου αποθέματος του κεφαλαίου και θέσης σε κίνδυνο του δικαιώματος για καταβολή της παροχής του ΙΓΜΕ, η εναγόμενη όφειλε να καταγγείλει εγκαίρως τη σύμβαση ασφάλισης, άλλως και σε περίπτωση μη καταγγελίας αυτής, οπότε η σύμβαση είναι ενεργής, διατηρείται ενεργό το δικαίωμα των εργαζομένων του ΙΓΜΕ που αποχωρούν από αυτό να ζητήσουν την καταβολή προς αυτούς της επίδικης ασφαλιστικής παροχής. Επίσης δυνάμει του άρθρου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ της ένδικης σύμβασης ορίστηκε ότι η εναγομένη δεν εγγυάται ότι ο λογαριασμός καταθέσεως ασφαλίσεων θα επαρκεί οποτεδήποτε για την κάλυψη των ασφαλιστικών παροχών. Ακολούθως απεδείχθη ότι οι ενάγοντες, οι οποίοι είχαν προσληφθεί από το ΙΓΜΕ με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και υπάγονταν στην ένδικη ασφάλιση, αποχώρησαν λόγω συνταξιοδότησης από την εργασία τους, η πρώτη την 31.12.2010, ο δεύτερος την 2.12.2009, η τρίτη την 31.12.2010, η τέταρτη την 31.10.2010 και ο πέμπτος την 10.1.2011, έχοντας όλοι δικαίωμα πλήρους σύνταξης από τον κύριο ασφαλιστικό τους φορέα, με συνέπεια να υπάγονται στην κατηγορία της κανονικής αποχώρησης. Το ΙΓΜΕ ενημέρωσε την εναγομένη για το γεγονός της αποχώρησης των εναγόντων, με την αποστολή έγγραφων ειδοποιήσεων, στις οποίες αφενός μεν περιέχονταν όλες οι αναγκαίες πληροφορίες για τον προσδιορισμό της επίδικης εφάπαξ ασφαλιστικής παροχής που δικαιούταν ο καθένας, δηλαδή η ηλικία του, η προϋπηρεσία του, η ακριβής ημερομηνία αποχώρησής του και οι αποδοχές του κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την αποχώρησή του, αφετέρου δε, περιλαμβάνονταν ειδικές προσκλήσεις προς την εναγομένη για την καταβολή των εφάπαξ ασφαλιστικών παροχών. Η τελευταία, παρά τη συνδρομή στα πρόσωπα των εναγόντων των προϋποθέσεων αποχώρησής τους, δεν κατέβαλε τις επίδικες παροχές, επικαλούμενη την ανυπαρξία επαρκούς υπολοίπου στο λογαριασμό καταθέσεως ασφαλίσεων. Πράγματι από το έτος 2000 και μετά την αποχώρηση λόγω μετάταξης κατά το έτος 1999 σημαντικού αριθμού εργαζομένων του ΙΓΜΕ, που αντιστοιχούσε ποσοστό 18% επί του συνόλου του προσωπικού του και της λήψης από τους ανωτέρω της προβλεπόμενης από την ένδικη σύμβαση ασφαλιστικής παροχής, ο επίμαχος λογαριασμός παρουσίαζε έλλειμμα, το οποίο τα επόμενα έτη έβαινε διαρκώς αυξανόμενο. Από το έτος 2000 έως και το έτος 2008 η εναγομένη με τις από 20.10.2000, 5.11.2001, 25.4.2002, 27.2.2003, 15.3.2004, 18.7.2005, 28.7.2006 και 25.8.2006 επιστολές της προς το ΙΓΜΕ, γνωστοποιούσε προς τούτο ετήσιες αναλογιστικές μελέτες στις οποίες εμφανιόταν η ανεπάρκεια του λογαριασμού για την κάλυψη της αναληφθείσης από τη σύμβαση υποχρέωσής της για καταβολή της εφάπαξ ασφαλιστικής παροχής στο σύνολο των ασφαλισμένων εργαζομένων. Ακολούθως η εναγομένη με τις από 26.10.2007 και 14.7.2008 επιστολές που απέστειλε προς το ΙΓΜΕ, του επισήμανε εκ νέου την ανεπάρκεια του υπολοίπου του λογαριασμού, προτείνοντας για την κάλυψη του ελλείμματος εναλλακτικά την αύξηση του ύψους του καταβλητέου από το ΙΓΜΕ ασφαλίστρου εφάπαξ ή σε δόσεις. Στις ανωτέρω επιστολές απάντησε το ΙΓΜΕ με το υπ' αρ. πρωτ .../29.10.2008 έγγραφό του, με το οποίο ενημέρωνε την εναγομένη για την πρόβλεψη στον προϋπολογισμό του ορισμένου ποσού που αντιστοιχούσε στην αύξηση του ασφαλίστρου από 5,73% σε 7% καθώς και για την πρόβλεψη κάλυψης του ελλείμματος και ενίσχυσης των αποθεματικών του εν λόγω συμβολαίου με την καταβολή εφάπαξ ποσού

2.000.000 ευρώ, που θα διευκολυνόταν με την πρόσθετη χρηματοδότηση του ΙΓΜΕ με βάση ειδική νομοθετική ρύθμιση κατόπιν πρωτοβουλίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, ενώ σε κάθε περίπτωση εξέφραζε ρητά τη βούληση των εργαζομένων του για τη διατήρηση της ισχύος της επίδικης σύμβασης ομαδικής ασφάλισης. Παρά ταύτα το έλλειμμα στο λογαριασμό ασφαλιστρών εξακολουθούσε να υφίσταται, όπως προκύπτει από τις από 16.7.2009 και 28.3.2011 επιστολές της εναγομένης, με τις οποίες η τελευταία ενημέρωνε το ΙΓΜΕ ότι το υπόλοιπο του επίμαχου λογαριασμού ανερχόταν την 1.5.2009 στο ποσό των 332.051,83 ευρώ και στις 31.12.2010 στο ποσό των 181.759,97 ευρώ, το οποίο ήταν ανεπαρκές για την καταβολή, στους αποχωρούντες εργαζομένους του, των εφάπαξ παροχών. Εξαιτίας της κατά τα ανωτέρω ανεπάρκειας του υπολοίπου του λογαριασμού ασφαλιστρών η εναγομένη εταιρεία έπαυσε να καταβάλει τις οφειλόμενες εφάπαξ παροχές στους εργαζομένους του ΙΓΜΕ που αποχώρησαν από αυτό μετά τις 7.8.2009, μεταξύ των οποίων ήταν και οι ενάγοντες, οι πληρούσαν τις οριζόμενες προϋποθέσεις για την είσπραξη των μη αμφισβητούμενων από την εναγομένη ποσών και δη 77.474,69 ευρώ η πρώτη νομιμότοκα από 1.1.2011, 39.489,07 ο δεύτερος νομιμότοκα από 3.12.2009, 86.332,18 ευρώ η τρίτη νομιμότοκα από 1.1.2011, 47.098,52 ευρώ η τέταρτη νομιμότοκα από 1.11.2010 και 144.385,60 ευρώ ο πέμπτος νομιμότοκα από 11.1.2011 ως προς τα οποία ποσά δεν υφίσταται ειδικό παράπονο με την έφεση. Η επίδικη σύμβαση διατηρήθηκε σε ισχύ μέχρι την 4.4.2013 οπότε η εναγομένη με εξώδικη δήλωση - καταγγελία που περιήλθε στο ΕΚΒΑΑ ως καθολικό διάδοχο του ΙΓΜΕ κατήγγειλε την ένδικη σύμβαση. Υπό τα ανωτέρω εκτιθέμενα, προκύπτει, ότι η επίδικη σύμβαση εμπίπτει στην έννοια της ομαδικής σύμβασης ασφάλισης, η οποία καταρτίστηκε υπέρ των εργαζομένων του ΙΓΜΕ στην εναγομένη Τράπεζα με την καταβολή των ασφαλιστρών από τους εργαζόμενους και την εργοδότης μέσω του ειδικώς ιδρυθέντος Λογαριασμού Διαχείρισης Ασφαλιστικού Κεφαλαίου, απορριπτομένου ως ουσιαστικά αβάσιμου του πρωτοδικώς προταθέντος ισχυρισμού της εναγομένης, που επαναφέρεται με τον πρώτο λόγο έφεσης ότι με την ένδικη σύμβαση η εναγομένη δεν ανέλαβε ασφαλιστικό κίνδυνο αλλά μόνο χρηματοοικονομική δραστηριότητα συνιστάμενη στη διαχείριση χρημάτων που συλλέγονται μέσω ασφαλιστρών ομαδικού ασφαλιστηρίου προς σύσταση κεφαλαίων. Από το περιεχόμενο της προαναφερθείσης σύμβασης και ειδικότερα από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 3 του Ι Κεφαλαίου, 1 και 4 παρ Γ του ΙΙ Κεφαλαίου προκύπτει με σαφήνεια η βούληση των μερών, ήτοι του ΙΓΜΕ και της εναγομένης, ότι η μεταξύ αυτών καταρτισθείσα σύμβαση ομαδικής ασφάλισης καταβολής εφ' άπξ ποσού είναι γνήσια υπέρ τρίτου σύμβαση κατ' άρθρα 411, 412 του ΑΚ, η οποία παρέχει άμεσο δικαίωμα στο κάθε ασφαλιζόμενο - μέλος του ομαδικού ασφαλιστηρίου να αξιώσει από την υποσχεθείσα εναγομένη την καταβολή του ασφαλισματος, μόνο με την πλήρωση της οριζόμενης προϋπόθεσης, ήτοι της αποχώρησής του από την υπηρεσία, χωρίς η ανωτέρω αξίωση να τελεί υπό τον όρο της επάρκειας του κεφαλαίου στο λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρών και ενόψει του ότι η ανωτέρω σύμβαση ήταν ισχυρή και δεν είχε καταγγελθεί από την εναγομένη. Από το περιεχόμενο της ένδικης σύμβασης δεν συνάγεται βούληση των συμβαλλομένων, η οποία να αποκλείει το δικαίωμα αυτό των αποχωρούντων εργαζομένων του ΙΓΜΕ για τη λήψη της εφάπαξ παροχής στην περίπτωση που δεν θα υπήρχε επαρκές πιστωτικό υπόλοιπο στο λογαριασμό καταθέσεως ασφαλιστρών. Εξάλλου η σύμβαση ήταν ενεργής και η εναγομένη παρ' ότι είχε τη δυνατότητα, λόγω μη επάρκειας του λογαριασμού ασφαλιστρών να καταγγείλει τη σύμβαση με το ΙΓΜΕ, δεν προέβη σ' αυτή, είναι

απορριπτές επομένως οι επικαλούμενες από αυτήν αιτιάσεις περί μη καταβολής της παροχής στους ενάγοντες λόγω ανεπάρκειας διαθεσίμων κεφαλαίων από το ΙΓΜΕ , καθ' όσον η συμβατικώς ορισθείσα καταγγελία της σύμβασης από την εναγόμενη λόγω ανεπάρκειας κεφαλαίων , αφορά σε θέματα υπαγόμενα αποκλειστικά στη σφαίρα της δικής της επιρροής, των οποίων επιμελώς φερόμενη έπρεπε να έχει επιμεληθεί εγκαίρως και δεν μπορούν να προταθούν έναντι των εναγόντων - δικαιούχων που έχουν αποκτήσει δικαίωμα στη συμφωνημένη ασφαλιστική παροχή λόγω της αποχώρησής τους από την υπηρεσία, το οποίο [δικαίωμα] δεν τελεί υπό τον όρο επάρκειας του λογαριασμού με την καταβολή κεφαλαίων από το ΙΓΜΕ. Μετά ταύτα η εκκαλούμενη η οποία έκρινε ότι από τη βούληση των συμβαλλομένων μερών προκύπτει ευθεία αξίωση των τρίτων [και στην προκειμένη περίπτωση των εναγόντων αποχωρησάντων από την εργασία τους στο ΙΓΜΕ] να απαιτήσουν την παροχή απευθείας από την υποσχεθείσα εναγομένη ανεξαρτήτως της επάρκειας του λογαριασμού - που δεν ετέθη ως αναβλητική αίρεση για την καταβολή της ασφαλιστικής παροχής - εφόσον η σύμβαση ήταν ενεργής και δεν είχε καταγγελθεί λόγω διακοπής των ασφαλίσεων από το ΙΓΜΕ, ορθώς ερμήνευσε και εφήρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και επομένως οι περί του αντιθέτου πρώτος και δεύτερος λόγος της έφεσης με τους οποίους αντιστοίχως η εναγομένη παραπονείται ότι η ένδικη σύμβαση δεν είναι γνήσια υπέρ τρίτου σύμβαση και ότι η επάρκεια του υπολοίπου λογαριασμού ασφαλίσεων είχε τεθεί ως αίρεση για τη γέννηση της επίδικης αξίωσης είναι απορριπτέοι ως ουσιαστικά αβάσιμοι. Επίσης με τον πρωτοδίκως προταθέντα ισχυρισμό που η εκκαλούσα παραδεκτά επαναφέρει με το έτερο σκέλος του δεύτερου λόγου της έφεσης επικαλείται ότι δεν υποχρεούται στην εν λόγω καταβολή λόγω του άρθρου 1 του Κεφαλαίου ΙΙ της σύμβασης σύμφωνα με το οποίο " η εταιρεία δεν εγγυάται ασφαλιστικός παροχάς προ των ημερομηνιών της αναλήψεως των αντιστοίχων ποσών εκ του Λογαριασμού Καταθέσεως και δεν εγγυάται επίσης ότι ο Λογαριασμός αυτό θα επαρκή οποτεδήποτε διά την κάλυψιν των ασφαλιστικών παροχών". Πλην, όμως, ο ως άνω όρος της σύμβασης, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 3 του Ι Κεφαλαίου, 1 Κεφαλαίου, 12 του Ι Κεφαλαίου, 4 παρ. Α και 4 πρ Β, δεν αποκλείει το άμεσο δικαίωμα των εναγόντων να απαιτήσουν, εφόσον η σύμβαση είναι ενεργής είσπραξη της εφάπαξ ασφαλιστικής παροχής την οποία δικαιούνται με μόνη την πλήρωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησής τους ενώ, όπως προαναφέρθηκε, κατά τα συμφωνηθέντα μεταξύ των διαδίκων στην περίπτωση ανεπάρκειας του πιστωτικού υπολοίπου το ΙΓΜΕ όφειλε άμεσα να καταβάλει τη διαφορά και εφόσον αυτή δεν θα καταβάλετο η εναγομένη όφειλε να καταγγείλει τη σύμβαση. Μετά ταύτα ο ανωτέρω λόγος έφεσης είναι απορριπτέος ως ουσία αβάσιμος. Κατ' άρθρο 414 του ΑΚ , που αφορά μόνο στη γνήσια υπέρ τρίτου σύμβαση ο υποσχεθείς δύναται να αντιτάξει και έναντι του τρίτου μόνο ενστάσεις που θεμελιώνονται στη μεταξύ υποσχεθέντος και δέκτη της υπόσχεσης σύμβαση, ως τέτοιες θεωρούμενης και της ένστασης του μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος [άρθρο 374 του Α Κ], εφόσον ο δέκτης της υπόσχεσης δεν κατέβαλε τη συμφωνηθείσα παροχή. Η ανωτέρω ένσταση είναι αναβλητική αφού δεν κατευθύνεται στην απόρριψη της αγωγής αλλά στην αναβολή εκπλήρωσης της παροχής του εναγομένου, ώσπου να εκπληρωθεί και η αντιπαροχή, γενομένης δε δεκτής δεν απορρίπτεται η αγωγή αλλά καταδικάζεται ο εναγόμενος υποσχεθείς την παροχή υπό τον όρο ταυτόχρονης εκ μέρους του δέκτη της υπόσχεσης της εκπλήρωσης της βαρύνουσας αυτόν αντιπαροχής, που είναι η καταβολή του ασφαλίματος. [Γεωργιάδης - Σταθόπουλος Αστικός Κώδιξ έκδοση 1979 τόμος ΙΙ υπό άρθρα

411 παρ 3, 6, 13, 414 παρ 5 και 374 παρ 2, 12]. Περαιτέρω κατά τις διατάξεις των άρθρ. 269 παρ. 2 εδ. α', β' και γ' του ΚΠολΔ όπως ίσχυε μετά την 25- 7-2011 και 527 παρ. 3 εδ. α' του ΚΠολΔ, μέσα επίθεσης και άμυνας,- μπορεί να προβληθούν παραδεκτά για πρώτη φορά μετά την συζήτηση στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ή στο Εφετείο, εάν α) το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν έγκαιρα από δικαιολογημένη αιτία, β) αν προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα, και γ) αν αποδεικνύονται από έγγραφο ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου. Από τις ίδιες αυτές διατάξεις προκύπτει ότι σε όλες τις καθιερούμενες περιπτώσεις της βραδείας προβολής ισχυρισμού το δικαστήριο της ουσίας σχηματίζει την ανέλεγκτη αναιρετικά κρίση του ως προς το δικαιολογημένο ή όχι της βραδείας προβολής, και ως προς το κατά πόσον συντρέχει κατά περίπτωση μία από τις πιο πάνω προϋποθέσεις, ερευνώντας τα κρίσιμα στοιχεία της δικογραφίας (Ολ.ΑΠ 12/1991, ΑΠ 574/2015, ΑΠ 523/2015, ΑΠ 243/2015, ΕφΠατρ 259/2000 ΤΝΠ Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση, η εκκαλούσα, το πρώτον με το εφετήριο και δη με τον τρίο λόγο έφεσης, όπως προκύπτει και από το περιεχόμενο των προτάσεων της ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, προτείνει την ένσταση του μη εκπληρωθέντος συναλλάγματος (374 ΑΚ), χωρίς για τη βραδεία αυτή επίκληση να αποδεικνύει (ούτε καν να επικαλείται) λόγους από τους αναφερόμενους στο ως άνω άρθρο 269, σε συνδ. προς το άρθρο 527 ΚΠολΔ. Επομένως ο ανωτέρω λόγος έφεσης είναι, σύμφωνα με τα παραπάνω, απαράδεκτος και απορριπτός.".

Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές το Εφετείο απέρριψε κατ' ουσίαν την έφεση της αναιρεσείουσας, κατά της πρωτοδίκου απόφασης, με την οποία είχε γίνει δεκτή η ένδικη αγωγή των αναιρεσιβλήτων. Έτσι κρίνοντας το Εφετείο παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 6 και 33 του ν. 2496/1997, 13 κεφ. VII παρ. 2α Ν.Δ. 400/1970, 209, 414 και 342 του Α.Κ. και υπέπεσε στην αναιρετική πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 1 του Κ.Πολ.Δ.. Τούτο δε, διότι, ενώ δέχθηκε, ότι η αναιρεσείουσα ασφαλιστική εταιρία, δυνάμει της συναφθείσης συμβάσεως, θα τηρούσε λογαριασμό καταθέσεως των ασφαλίστρων από τον οποίο και μόνον θα αντλούσε τα εφάπαξ καταβαλλόμενα στους συνταξιοδοτούμενους του ΙΓΜΕ, μεταξύ των οποίων και οι αναιρεσιβλήτοι, χρηματικά ποσά, η επάρκεια δε του λογαριασμού τούτου είχε τεθεί ως αίρεση για την γέννηση της αντιστοίχου αξιώσεως, επί πλέον δε, ότι το υπάρχον στον λογαριασμό υπόλοιπο δεν επαρκούσε για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των αναιρεσιβλήτων και δεν συμπληρώθηκε, παρά τις δέκα (10) έγγραφες οχλήσεις της αναιρεσείουσας, με οποιοδήποτε ποσό από τον έχοντα την υποχρέωση αυτή κατά νόμο και κατά την σύμβαση συμβληθέντα εργοδότη των αναιρεσιβλήτων και τέλος ότι στην σύμβαση υπάρχουν όροι, σύμφωνα με τους οποίους η διάρκεια και η λειτουργία της συμβάσεως εξαρτάται από την καταβολή των ασφαλίστρων, και η ασφαλιστική εταιρεία (αναιρεσείουσα) δεν εγγυάται την καταβολή ασφαλιστικών παροχών ούτε ότι ο Λογαριασμός θα επαρκεί οποτεδήποτε για την κάλυψη τοιούτων παροχών, παρά ταύτα το Εφετείο έκρινε ότι η αναιρεσείουσα έχει υποχρέωση να καταβάλει στους αναιρεσιβλήτους τα αιτούμενα ως εφάπαξ χρηματικά ποσά, με την αιτιολογία ότι η επίδικη σύμβαση παρέμεινε σε ισχύ, αφού δεν έλαβε χώρα έγγραφη καταγγελία αυτής από την αναιρεσείουσα, εκτιμώντας εσφαλμένως ότι η επίδικη σύμβαση έχει τον χαρακτήρα συμβάσεως ομαδικής ασφαλίσεως και εφαρμόζοντας εσφαλμένως τις διατάξεις των άρθρων 6 και 33 του ν. 2497/1997, ενώ πρόκειται για περίπτωση διαχειριστικής ασφαλίσεως, ήτοι επενδυτικής φύσεως εργασία, που δεν έχει σχέση με την ομαδική ασφάλιση, υπό την έννοια της αναλήψεως ασφαλιστικού κινδύνου εκ

μέρους της ασφαλιστικής επιχειρήσεως. Επιπροσθέτως δε το Εφετείο, απέρριψε τον εκ του 342 Α.Κ. ισχυρισμό της αναιρεσείδουσας, κρίνοντας εσφαλμένως, ενόψει των προεκτεθέντων, ως προς τον τρόπο λειτουργίας της επίδικης σύμβασης, ότι η έλλειψη διαθεσίμων κεφαλαίων στον επίδικο λογαριασμό ασφαλιστών, λόγω της μη καλύψεως του ελλείμματος του από το ΙΓΜΕ, παρά τις επανειλημμένες αιτήσεις της ίδιας, δεν αποτελεί γεγονός για το οποίο αυτή δεν υπέχει ευθύνη, ώστε να απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής της επίδικης παροχής στους αναιρεσιβλήτους, καθόσον εντάσσεται στη σφαίρα της δικής της επιρροής.

IV. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω ο σχετικός πρώτος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο προσάπτεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η ως άνω αναιρετική πλημμέλεια είναι βάσιμος. Επομένως, κατά παραδοχή του βασίμου αυτού λόγου, και παρελκούσης της ερεύνης του δευτέρου αναιρετικού λόγου, λόγω της πλήρους αναιρετικής εμβέλειας του ως άνω δεκτού γενομένου λόγου, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, αφού είναι δυνατή η σύνθεση του από άλλους δικαστές, κατά την παράγραφο 3 του αρθρ. 580 Κ.Πολ.Δ., όπως ισχύει. Πρέπει επίσης να διαταχθεί η επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου στην αναιρεσείδουσα (άρθρο 495 παρ. 4 Κ.Πολ.Δ.) και να καταδικασθούν οι αναιρεσιβλήτοι, ως ηττώμενοι (άρθρα 176, 183 και 191 παρ.2 Κ.Πολ.Δ.) στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων αυτής, κατά τα ειδικότερα στο διατακτικό εκτιθέμενα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ' αριθμ. 1237/2016 απόφαση του Εφετείου Αθηνών.

Παραπέμπει την υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές.

Διατάσσει την απόδοση του κατατεθέντος παραβόλου στην αναιρεσείδουσα.

Επιβάλλει στους αναιρεσιβλήτους τα δικαστικά έξοδα της αναιρεσείδουσας, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 9 Ιανουαρίου 2018 .

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 5 Μαρτίου 2018.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ